

1 Jaké druhy opatření existují?

Zákon o výkonu rozhodnutí a zajištění (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*, ZIZ) jako prozatímní a zajišťovací opatření stanoví předběžná a dočasná opatření. Jako (dlouhodobější) zajišťovací opatření ve smyslu nuceného zajištění pohledávek umožňuje ZIZ zajištění zřízením zástavního práva k nemovitostem, zřízením zástavního práva k movitým věcem a zřízením zástavního práva k obchodnímu podílu. Věřitel může o nucené zajištění pohledávek požádat na stejném základě jako v případě exekuce, tj. na základě exekučního titulu, na rozdíl od předběžných a dočasných opatření, která jsou pouze prozatímní a o něž lze požádat za níže uvedených podmínek.

2 Za jakých podmínek lze tato opatření vydat?

Předběžné opatření: Soud přijme předběžné opatření na základě rozhodnutí vnitrostátního soudu či jiného orgánu ohledně peněžitě pohledávky, které není dosud vykonatelné, pokud věřitel prokáže pravděpodobnost nebezpečí, že vymáhání pohledávky bude znemožněno či podstatně ztíženo.

Dočasná opatření jsou časově omezená opatření k zajištění nároků, která mají zachovat stávající stav nebo vytvořit novou, prozatímní situaci s cílem umožnit účinné vymáhání nároků věřitele k pozdějšímu datu (opatření ochranné povahy) nebo odvrátit závažné a škodlivé následky a hrozbu násilí (opatření regulační povahy).

Podle ZIZ lze **dočasná opatření** rozdělit na **opatření k zajištění peněžitých pohledávek** a **opatření k zajištění nepeněžitých nároků**.

Soud přijme **dočasné opatření k zajištění peněžitě pohledávky** v případě, může-li dlužník prokázat pravděpodobnost existence nároku nebo vzniku nároku vůči dlužníkovi, přičemž věřitel musí prokázat pravděpodobnost nebezpečí, že v důsledku zcizení, ukrytí nebo jiného užívání majetku ze strany dlužníka bude vymáhání pohledávky znemožněno či podstatně ztíženo.

Věřitel nemusí existenci rizika dokazovat, pokud prokáže, že je pravděpodobné, že dlužníkovi vznikne v důsledku navrhovaného opatření jen nepatrná újma. Riziko se pokládá za prokázané, má-li být pohledávka vymáhána v zahraničí, nejedná-li se o členský stát Evropské unie.

Soud přijme **dočasné opatření k zajištění nepeněžitěho nároku**, může-li dlužník prokázat pravděpodobnost existence nároku nebo vznik nároku vůči dlužníkovi.

Věřitel musí prokázat rovněž existenci jedné z těchto podmínek:

nebezpečí toho, že vymáhání nároku bude znemožněno či podstatně ztíženo;

opatření je nezbytné, aby se vyloučilo použití síly nebo aby se odvrátila nenapravitelná škoda;

následky nepoškodí dlužníka více než věřitele, pokud by se v průběhu řízení ukázalo, že přijaté dočasné opatření je neopodstatněné.

2.1 Postup

Předběžné opatření: K rozhodnutí o návrhu na zajištění nároku prostřednictvím předběžného opatření a k zajištění samotného nároku je místně příslušný soud, který by byl příslušný k exekuci věci, jež je předmětem návrhu.

Po podání návrhu o nařízení předběžného opatření a přezkoumání podmínek pro jeho přijetí soud vydá rozhodnutí, v němž mimo jiné uvede částku zajištěného nároku, včetně úroků a nákladů, nařízenou jistotu a lhůtu trvání opatření. Předběžné opatření nesmí trvat déle než patnáct dnů ode dne, k němuž nastaly podmínky pro exekuci.

Pokud lhůta, po kterou soud povolil předběžné opatření, uplyne dříve, než se rozhodnutí, na jehož základě bylo předběžné opatření přijato, stane vykonatelným, soud na návrh věřitele platnost opatření prodlouží, jestliže nedošlo ke změně okolností, na jejichž základě bylo opatření nařízeno.

Dočasná opatření: Je-li zahájeno občanské či jiné soudní řízení, vydává rozhodnutí příslušný soud, který povede řízení ve věci samé. Pro rozhodnutí o návrhu na zajištění nároku prostřednictvím dočasného opatření podaném před zahájením soudního řízení, v němž by soud rozhodoval podle zvláštních procesních pravidel ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem, a pro samotné zajištění nároku je příslušný krajský soud, který by byl pro takové řízení příslušný. Pro rozhodnutí o návrhu na zajištění nároku prostřednictvím dočasného opatření podaném před zahájením soudního řízení na základě zákona o předcházení domácímu násilí a pro samotné zajištění nároku je příslušný krajský soud, který by byl pro takové řízení příslušný. Není-li občanské nebo jiné soudní řízení zahájeno, je soudem, který je příslušný rozhodnout o návrhu na zajištění nároku prostřednictvím dočasného opatření a nárok zajistit, soud, který je místně příslušný rozhodovat o návrhu na exekuci.

Z toho vyplývá, že místní příslušnost soudů k přijímání dočasných opatření v těchto věcech je určena podle předmětu zajištění. Jedná-li se o movitou věc, je soudem s místní příslušností exekuční soud, v jehož obvodu se nacházejí předmětné věci nebo v jehož obvodu má dlužník trvalý nebo dočasný pobyt. Má-li být zajištěna peněžitá pohledávka, zaknihovaný cenný papír nebo jiné majetkové právo dlužníka, je soudem s místní příslušností obvykle soud, v jehož obvodu má dlužník trvalé bydliště nebo sídlo. Má-li by zajištěn obchodní podíl společníka ve společnosti, je soudem s místní příslušností soud, v jehož obvodu se nachází sídlo předmětné společnosti. Má-li být zajištěna nemovitost, je soudem s místní příslušností soud, v jehož obvodu se nachází předmětná nemovitost.

2.2 Hlavní podmínky

Soud přijme **předběžné opatření** na základě rozhodnutí vnitrostátního soudu či jiného orgánu ohledně peněžitě pohledávky, které není dosud vykonatelné, pokud věřitel prokáže pravděpodobnost nebezpečí, že vymáhání pohledávky bude znemožněno či podstatně ztíženo. Má se za to, že nebezpečí tohoto druhu bylo prokázáno, je-li žádost o zajištění nároku nařízením předběžného opatření založena na některé z těchto skutečností:

rozsudek vyneseny v trestním řízení, který potvrdil majetkoprávní nárok poškozené strany, přičemž ve věci tohoto rozsudku byl podán návrh na obnovu trestního řízení,

rozhodnutí, na jehož základě má být exekuce provedena v zahraničí, nejedná-li se o exekuci v některém z členských států Evropské unie,

rozsudek na uznání, proti němuž byl podán opravný prostředek (v tomto případě může soud na návrh dlužníka stanovit jako podmínku pro zajištění nároku prostřednictvím předběžného opatření složení jistoty ze strany věřitele za účelem náhrady škody, která by mohla dlužníkovi v důsledku předběžného opatření vzniknout),

soudní nebo správní smír, který je napaden v souladu se zákonem (v tomto případě může soud na návrh dlužníka stanovit jako podmínku pro zajištění nároku prostřednictvím předběžného opatření složení jistoty ze strany věřitele za účelem náhrady škody, která by mohla dlužníkovi v důsledku předběžného opatření vzniknout),

notářský zápis, který představuje exekuční titul vztahující se na peněžitou pohledávku, která není dosud splatná.

Soud povolí zajištění pohledávky prostřednictvím předběžného opatření na zákonem stanovené výživné, jež není dosud splatné, náhradu za ušlé výživné v důsledku úmrtí osoby, která je poskytovala, a náhradu za škodu způsobenou ztrátou výdělečné schopnosti nebo omezení či ztráty pracovní schopnosti, pouze s ohledem na částky, které budou splatné v průběhu jednoho roku.

V těchto případech se uplatní domněnka, že nebezpečí bylo prokázáno, pokud již byla na dlužníka podána žádost o exekuci k vymození splatné částky nebo pokud byla takováto exekuce navržena.

Soud přijme **dočasné opatření k zajištění peněžité pohledávky** za těchto podmínek: může-li věřitel prokázat pravděpodobnost existence nároku nebo vznik nároku vůči dlužníkovi a prokáže-li věřitel pravděpodobnost rizika, že v důsledku zcizení, ukrytí nebo jiného užívání majetku ze strany dlužníka bude vymáhání pohledávky znemožněno či podstatně ztíženo (subjektivní riziko).

Soud přijme **dočasné opatření k zajištění nepeněžitého nároku** za těchto podmínek: věřitel může prokázat pravděpodobnost existence nároku nebo vznik nároku vůči dlužníkovi a věřitel může prokázat pravděpodobnost splnění jedné z těchto podmínek: nebezpečí, že vymáhání nároku bude znemožněno nebo podstatně ztíženo (objektivní riziko), opatření je nezbytné k tomu, aby se zamezilo použití síly, nebo k odvrácení vzniku nenapravitelné škody a následky nepoškodí dlužníka více než věřitele, pokud by se v průběhu řízení ukázalo, že přijaté dočasné opatření je neopodstatněné.

V obou případech (dočasné opatření k zajištění peněžité pohledávky a dočasné opatření k zajištění nepeněžitého nároku) nemusí věřitel existenci rizika dokazovat, pokud prokáže, že je pravděpodobné, že dlužníkovi vznikne v důsledku navrhovaného opatření jen nepatrná újma. V obou případech se má za to, že nebezpečí bylo prokázáno, má-li být nárok vymáhán v zahraničí, nejedná-li se o jiný členský stát Evropské unie.

3 Účel a povaha opatření?

3.1 Jaké druhy majetku mohou být předmětem takových opatření?

Předběžné nebo dočasné opatření se může vztahovat na jakýkoli majetek dlužníka, tj. peněžní vklady na bankovních účtech, movité věci, registrovaná vozidla, nemovitosti a jiná majetková práva, pokud se nejedná o předměty, na něž se ze zákona nemohou být předmětem exekuce, nebo neexistuje-li zákonem omezené právo na exekuci věcí (např. věci, které nejsou v oběhu, nerostné bohatství, věci, které dlužník potřebuje k poskytování veřejné služby atd.).

3.2 Jaké jsou účinky těchto opatření?

Předběžná opatření: Soud může nařídit tato předběžná opatření: zajištění movitých věcí a záznam o jejich zajištění v registru, je-li takovýto registr veden; zajištění peněžitých pohledávek nebo jiných nároků na vydání věcí; zajištění jiných majetkových nebo věcných práv; zajištění peněžní částky na účtu dlužníka v organizaci provádějící platební transakce; zápis zástavního práva k obchodnímu podílu společníka ve společnosti do obchodního rejstříku nebo zápis zástavního práva k zaknihovaným cenným papírům do centrálního registru zaknihovaných cenných papírů; dočasný zápis zástavního práva k movitým věcem dlužníka nebo zápis práva k nemovitosti.

Soud může povolit prodej zajištěných movitých věcí pouze tehdy, pokud podléhají rychlé zkáze nebo pokud hrozí nebezpečí, že jejich cena výrazně klesne, přičemž prodej zajištěných věcí se uskuteční podle ustanovení ZIZ týkajících se exekuce na movité věci.

Jestliže soud zajistí pohledávku prostřednictvím předběžného opatření, může na žádost věřitele nebo dlužníka povolit postoupení dotyčné pohledávky na věřitele za účelem jejího vymození, hrozí-li, že by prodávka vedla k tomu, že by pohledávka nebyla dobytá, nebo že by zaniklo právo na postih vůči třetí straně.

Částku získanou prodejem věcí nebo dobytím pohledávky soud uchovává po dobu platnosti předběžného opatření nebo po dobu, kdy věřitel požaduje exekuci, nejdéle však 30 dnů ode dne, kdy se nárok stal vymahatelným.

Dočasné opatření: *Dočasnými opatřeními k zajištění peněžitých pohledávek* mohou být veškerá opatření, která mohou dosáhnout účelu zajištění pohledávky a která mohou mít z hlediska cílů, které sledují, pouze ochrannou povahu. Zákon například uvádí tyto druhy dočasných opatření k zajištění peněžitých pohledávek: uložení zákazu dlužníkovi volně užívat movité věci a úschova těchto věcí; uložení zákazu dlužníkovi převést nebo zastavit nemovitost nebo věcná práva k nemovitostem zapsaná v jeho prospěch, přičemž tento zákaz je zaznamenán do katastru nemovitostí; uložení zákazu poddlužníkovi dlužníka uhradit pohledávky nebo vydat majetek dlužníkovi a uložení zákazu dlužníkovi přijímat majetek, dobývat pohledávky nebo s nimi volně nakládat; příkaz uložený organizaci provádějící platební transakce, aby odmítla vyplacení částky, na niž se vztahuje dočasné opatření, z účtu dlužníka dlužníkovi či jiné osobě podle pokynu dlužníka.

Dočasnými opatřeními k zajištění nepeněžitých nároků mohou být rovněž veškerá opatření, která mohou dosáhnout účelu zajištění nároku a která mohou mít z hlediska cílů, které sledují, ochrannou nebo regulační povahu. Zákon například zmiňuje tyto druhy dočasných opatření k zajištění nepeněžitých nároků: zákaz převedení nebo zastavení movité věci, na niž se opatření vztahuje, a nařízení, aby byla tato věc dána do úschovy; uložení zákazu dlužníkovi převést nebo zastavit nemovitost, na niž se opatření vztahuje, přičemž tento zákaz je zaznamenán do katastru nemovitostí; uložení zákazu dlužníkovi učinit cokoli, co by mohlo poškodit věřitele, nebo uložení zákazu dlužníkovi provádět jakékoli změny majetku, na něž se opatření vztahuje, a uložení pokuty v případě porušení tohoto zákazu; uložení zákazu dlužníkovi dlužníka vydat majetek, na něž se opatření vztahuje; vyplacení náhrady ušlé mzdy zaměstnanci za dobu, po kterou trvá spor ohledně zákonnosti rozhodnutí o ukončení jeho pracovního poměru, je-li tato náhrada nezbytná, aby mohl zaměstnanec živit sebe a osoby, vůči nimž má zákonnou vyživovací povinnost.

Jestliže bylo rozhodnutí o dočasném opatření vydáno v občanském nebo jiném soudním řízení, má stejný účinek jako rozhodnutí o exekuci; tj. umožňuje zasáhnout pouze do zájmové sféry dlužníka, nikoli třetí osoby. Přijetí dočasného opatření proto nevede k vzniku retenčního práva k věci, která má být zajištěna.

Pokud proto dočasné opatření dlužníkovi například zakazuje volně užívat věc, která má být zajištěna, nebrání to právnímu zásahu ze strany jiné osoby s ohledem na tuto věc (např. v exekučním řízení). Jestliže dlužník nedbá na dočasné opatření tohoto druhu, jediným důsledkem je to, že věřitel je oprávněn napadnout právní úkony, které jej poškozují, v souladu s obecnými pravidly závazkového práva. Osoby nabývající majetek, který dlužník nemůže volně užívat, jsou v těchto případech chráněny, pokud jej nabyly v dobré víře (tj. nevěděly a nemohly vědět, že tento úkon poškodil věřitele). Pokud osoba nabývající majetek tento nenabyla v dobré víře, je právní úkon relativně neplatný (ve vztahu k věřiteli – žalobci), a to pouze v míře nutné k uspokojení jeho pohledávky.

Jestliže dlužník poruší dočasné opatření, je trestně odpovědný rovněž za trestný čin poškození práva třetích osob. Exekuční soud může dlužníkovi, který poruší dočasné opatření, uložit také pokutu, přičemž dlužník je oprávněn požadovat od věřitele náhradu škody, kterou mu způsobilo dočasné opatření, jež nebylo opodstatněné nebo k jehož přijetí nebyl věřitel oprávněn.

Dočasné opatření může uložit dlužníkovi dlužníka (např. bance) zákaz provádět platby; v tomto případě nabývá zákaz účinku od okamžiku, kde je doručen poddlužníkovi dlužníka. Po obdržení zákazu nemůže poddlužník plnit své povinnosti vůči dlužníkovi a může mít rovněž odpovědnost nahradit věřiteli vzniklou škodu. V řízení o přijetí dočasného opatření může banka zveřejnit informace o existenci a počtu transakčních účtů nebo jiných pohledávkách dlužníka pouze

na žádost soudu; informace o číslech běžných účtů právnických osob a o zmrazení těchto účtů jsou však veřejnosti přístupné na internetových stránkách Agentury Republiky Slovinsko pro veřejnoprávní evidenci a související služby (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*).

3.3 Jaká je platnost těchto opatření?

Rozhodnutí o *předběžném opatření* vydané soudem musí mimo jiné uvádět částku zajištěného nároku, včetně úroků a nákladů, nařízenou jistotu a **lhůtu platnosti stanovenou soudem**, přičemž předběžné opatření může trvat *nejvýše patnáct dnů ode dne, k němuž nastaly podmínky pro exekuci*.

Doba platnosti *dočasných opatření* není zákonem stanovena; místo toho ji stanoví soud v rozhodnutí nařizujícím dočasné opatření. Je-li opatření přijato před podáním žaloby nebo zahájením jiného řízení nebo je-li opatření přijato k zajištění nároku, který dosud nevznikl, stanoví soud věřiteli lhůtu, ve které musí zahájit řízení nebo podat žalobu. Pokud věřitel v této lhůtě nepodá žalobu nebo nezahájí řízení, soud řízení zastaví. Dočasná opatření mohou zůstat v platnosti po dni zveřejnění soudního rozhodnutí, v souvislosti s nímž byla přijata.

4 Je možné podat proti těmto opatřením opravný prostředek?

Dlužník může proti rozhodnutí o předběžném opatření nebo rozhodnutí o dočasném opatření podat do osmi dnů ode dne doručení rozhodnutí námitku.

Námitka se podává u soudu, který vydal rozhodnutí o předběžném nebo dočasném opatření; též soud rozhoduje i o samotné námitce.

Dlužník nebo věřitel může proti soudnímu rozhodnutí o námitce a proti rozhodnutí, kterým se zamítá žádost o přijetí dočasného opatření, podat opravný prostředek u soudu, který rozhodnutí vydal, a to do osmi dnů ode dne doručení rozhodnutí. O tomto opravném prostředku rozhoduje soud druhého stupně. Podání námítky nebo opravného prostředku zpravidla nevede k zastavení řízení.

Související odkazy

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.ajpes.si/>

Poslední aktualizace: 09/01/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.

V souvislosti s vystoupením Spojeného království z Evropské unie provádějí v současné době členské státy odpovědné za správu stránek obsahujících informace o vnitrostátních záležitostech aktualizaci obsahu. S ohledem na vystoupení Spojeného království z Evropské unie probíhá aktualizace těchto internetových stránek. Pokud zde najdete obsah, který zatím neodráží vystoupení Spojeného království z EU, není to záměr. Tato situace bude v dohledné době napravena.